

WILKIN VAN DE KAMP

DE LAATSTE 18 UUR

BIJBELSTUDIE
OVER DE ZEVEN
WONDEREN VAN
HET KRUIS

GRATIS
PROEFVERSIE

HANDLEIDING VOOR
BIJBELSTUDIEGROEPEN

De laatste 18 uur
Handleiding voor bijbelstudiegroepen
GRATIS PROEFVERSIE

Copyright © Stichting Vrij Zijn
Redactie: Theo Veldhuis | Vrij Zijn
Ontwerp omslag en binnenwerk: Jonathan Reining | Jore ontwerp
Druk: Wilco, Amersfoort
Jaar van uitgave: april 2018

Uitgave: Vrij Zijn, Industriestraat 1, 7122 AP Aalten, Nederland
www.vrijzijn.nl
info@vrijzijn.nl

Naast deze handleiding is er ook een proefversie van het werkboek voor deelnemers verkrijgbaar.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without the prior written permission of the publisher.

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	4
Over de bijbelstudie	5
Praktische tips	7
Introductiebijeenkomst	11
Tijdsindeling wekelijkse bijeenkomst	12
Week 1 • Groepsavond	13

INLEIDING

Beste groepsleider, groepsleidster,

Je hebt de handleiding van de interactieve bijbelstudie *De laatste 18 uur* in handen. Samen met je groep ga je in zeven weken langs elk van de zeven wonderen van het kruis. Jezus heeft zeven keer voor ons gebloed in de laatste achttien uur van zijn leven op aarde, samen ga je ontdekken wat dat voor jou betekent. Ik vind het een voorrecht dat we je mogen helpen om tot zegen te zijn voor de mensen in je groep.

In 2004 heb ik een jaar lang intensief studie gemaakt van de laatste achttien uur van Jezus' leven. Ik bestudeerde wat historici, medici, theologen en anderen schreven over het lijden en sterven van Jezus. Ik wilde niet alleen begrijpen waarom Jezus zo'n zware lijdensweg moest doorlopen, ik wilde dichtbij Hem zijn in de moeilijkste uren van zijn leven. Deze diepgaande studie en het schrijven van het boek *Het wonder van het kruis* hebben mijn hart en mijn leven veranderd. Tot op de dag van vandaag vind ik het moeilijk om liederen te zingen over het kruis. Dan stukt mijn stem en luister ik naar de gezongen woorden die opnieuw mijn hart raken.

Sinds het boek in 2005 verscheen, staat mijn leven in het teken van het wonder van het kruis. Voor mij is het wonder van het kruis het wonder van Gods liefde. Wonderen zijn bovenmenselijk. Ook het wonder van het kruis, dat het grootste wonder van alle wonderen is. Ik ben dankbaar dat ik op zoveel plaatsen en in zoveel landen mag spreken over de zeven wonderen van het kruis en dat ik vervolgens getuige mag zijn van de vele wonderen die God doet in mensenlevens.

Nooit had ik durven denken dat *Het wonder van het kruis* een bestseller zou worden en in zoveel talen vertaald zou worden. Eigenlijk snap ik nog steeds niet hoe dit allemaal heeft kunnen gebeuren. Het kan niet anders dan dat Gods zegen er op rust. Mijn dank gaat uit naar allen die mij de afgelopen jaren hebben ondersteund om de Kerk wereldwijd te helpen de grootheid van het kruis centraal te stellen. Ik ben God dankbaar dat Hij zoveel deuren opent om de zeven wonderen van het kruis te verkondigen met alles wat in mij is.

De Bijbelstudie *De laatste 18 uur* is gemaakt op basis van *Het wonder van het kruis* speciaal voor groepen, zodat mensen samen mogen ontdekken en met elkaar mogen delen hoe groot het wonder van Gods liefde is voor hen. Ik wens jou en je groep Gods rijke zegen toe in de komende zeven studieweken.

Wilkin van de Kamp

OVER DE BIJBELSTUDIE

De laatste achttien uur is een bijbelstudie van zeven weken. Elke week begint met een gezamenlijke bijeenkomst en vervolgens gaan de deelnemers in vijf persoonlijke studies dieper in op de zeven wonderen van het kruis. In de bijeenkomst bespreek je het huiswerk van de afgelopen week. Als groepsleider geef je een korte inleiding op de inhoud van de komende week en samen bekijk je een aflevering van de televisieserie *De zeven wonderen in Jeruzalem*. Daarna praat je samen door over jullie ervaringen.

De zeven weken over het lijden en sterven van Jezus noemen we ook wel 'de 40 dagen op weg naar Pasen'. De veertigdagentijd voor Pasen beslaat namelijk zeven weken (zondagen niet meegeteld). Deze bijbelstudie is dan ook uitermate geschikt om te doen in de zeven weken voor Pasen. Zo kun je na zeven weken intensieve studie over de zeven wonderen van het kruis, samen vieren dat Jezus weer is opgestaan en leeft!

De bijbelstudie *De laatste 18 uur* is gebaseerd op het boek *Het wonder van het kruis*. Als groepsleider is het belangrijk om dit boek vooraf te lezen. Je vindt er de uitgebreide uitleg van elk van de zeven wonderen van het kruis. Het boek biedt aanvullend onderwijs waarmee je in de gesprekken met je groep extra uitleg kunt geven.

Alle deelnemers krijgen hun eigen werkboek. In dit werkboek staan per week vijf bijbelstudies. Iedere week wordt er een wonder van het kruis behandeld. Ook voor de groepsbijeenkomsten staan er opdrachten in het werkboek. Per dag heb je ongeveer drie kwartier tot een uur nodig om de zelfstudie te doen. Uiteraard kun je zelf bepalen hoe diep je erin wilt duiken. Er zijn deelnemers die er redelijk vlug doorheen gaan en vooral uitzien naar de groepsmomenten. Anderen willen er juist alles uithalen wat er in zit en duiken diep in de materie. Dat kan allebei. Elke dag worden de deelnemers aangemoedigd om verschillende vragen te beantwoorden en opdrachten uit te voeren.

Kerntekst v/d week

Dagtekst

Gebed

Bijbelopdracht

Vraag

Getuigenis

Leermoment

Invuloefening

Het huiswerk bestaat uit verschillende onderdelen, zoals:

- Weektekst en Dagtekst
- Onderwijs
- Bijbelopdrachten
- Gebed
- Getuigenis
- Vragen om over na te denken
- Leermoment (persoonlijk dagboek n.a.v. de les)
- Invuloefening

Moedig de deelnemers aan om elke dag een uur te reserveren om het huiswerk te maken. Zeker in het begin kan dit even wennen zijn. Geef de deelnemers het advies mee om een bijbel, pen en papier klaar te leggen en vooraf te bidden voor vrede, concentratie en een open hart. Een dagelijks studie-uur zal voor veel deelnemers al snel een geniet-uurtje worden, samen met God en zijn Woord.

PRAKTISCHE TIPS

PRAKTISCHE TIPS VOOR GROEPSLEIDERS

Je denkt erover om een bijbelstudiegroep te starten over *De laatste 18 uur*. Ons eerste advies is om iemand te zoeken om dit samen met jou op te pakken. Dit kan iemand zijn met ervaring in het leiden van groepen, maar het kan ook iemand die ervaring mag opdoen, en die je misschien kunt helpen om in de toekomst een groep te leiden. Spreek af om samen te bidden en plannen te maken.

BEGIN NIET TE GROOT

Benader een aantal mensen van wie je denkt dat ze deze bijbelstudie zouden willen volgen. Je kunt mensen persoonlijk vragen, maar misschien kun je ook een oproep schrijven in je gemeenteblad of een persoonlijk oproep doen tijdens een samenkomst. Je kunt mensen ook online uitnodigen via social media. Voel je vrij, maar zorg ervoor dat je groep niet te groot wordt. Tien deelnemers is al een aardige groep mensen. Bedenk dat je tijdens de wekelijkse bijeenkomsten graag wilt praten over hoe wat de deelnemers tijdens de persoonlijke bijbelstudie geleerd hebben en wat de studie persoonlijk met hen doet. Dan moet de groep niet te groot zijn.

Ga je ruim over de tien deelnemers, overweeg dan om iemand anders te vragen een tweede groep te starten. Je zou het eventueel ook kunnen combineren. Begin de avond samen, ga dan in twee groepen uiteen voor de bespreking van de persoonlijke studie, en kom weer samen voor de aflevering van *De zeven wonderen in Jeruzalem*.

DOELGROEP

Je kunt deze studie aanbieden aan mensen uit je eigen kerkelijke gemeente, maar denk ook eens na over een interkerkelijke benadering. Het kan zeer inspirerend zijn om met christenen uit andere kerken na te denken over het wonder van het kruis.

WAAR EN WANNEER?

Zoek een goede locatie voor de studie. Zorg ervoor dat je een ruimte hebt die groot genoeg is voor het aantal deelnemers. Een deel van de avond is ingeruimd voor de aflevering van *De zeven wonderen in Jeruzalem*. Het is fijn als je daarbij gebruik kunt maken van een groot televisiescherm of een flinke monitor en iedereen goed zicht heeft op het beeld. Veel mensen vinden een huiselijke setting prettig, maar dat hoeft niet per se. Heb je een grote groep die je wilt opsplitsen, zorg dan dat je een tweede ruimte beschikbaar hebt. Twee pratende groepen dicht bij elkaar zorgt voor ruis op de lijn. Niet iedereen kan zich dan goed concentreren.

Bepaal in overleg geschikte data en tijden voor de groepsbijeenkomsten. Ga je de studie doen in de veertigdagentijd, zorg er dan voor dat je ruim zeven weken voor Pasen begint, bijvoorbeeld op de woensdag of de donderdag, zodat je de studie af kunt ronden voor Pasen. In de week na Pasen kun je dan nog een slotbijeenkomst plannen.

INVULLING

Wees creatief in het bepalen van je locatie, je data en de invulling van de groepsbijeenkomst. Voor veel groepen zal de wekelijkse bijeenkomst in de avond het best uitkomen, maar overdag kan natuurlijk ook.

Je kunt ervoor kiezen om voorafgaand of aansluitend aan één of meerdere groepsbijeenkomsten samen te eten. Dat kan het groepsgevoel versterken en het is natuurlijk gewoon gezellig. Zorg er voor dat je niet alles alleen organiseert, maar betrek anderen hierin. Vaak vinden mensen in een groep het leuk om iets te bakken of mee te nemen.

WEES BETROKKEN BIJ JE KERK OF GEMEENTE

Ga je een bijbelstudiegroep leiden, dan is het goed om dit te bespreken met een van de leiders uit je kerk of gemeente. Misschien kunnen zij je ergens mee helpen en wellicht is er een potje beschikbaar om wat inkopen te doen. Zorg er in ieder geval voor dat er leidinggevendenden zijn die weten van het bestaan van je bijbelstudiegroep.

VOORDAT JE BEGINT

Heeft iemand zich aangemeld? Stuur dan een bevestigingsbrief waarin je aangeeft wanneer de bijeenkomsten zijn, hoe laat ze beginnen, wat ze mee moeten nemen en vermeld ook dat ze tijdens de eerste bijeenkomst het werkboek ontvangen. Leg de werkboeken op de eerste avond klaar met een memoblaadje waarop de namen staan. Zo weet je aan het einde van de avond wie eventueel nog geen werkboek heeft gekregen.

Alle deelnemers hebben een werkboek nodig om de persoonlijke studies te kunnen doen. Zorg er dus voor dat je niet te lang wacht met het aankondigen van de studie, zodat je de werkboeken op tijd kunt bestellen. De werkboeken zijn te krijgen via www.vrijzijn.nl/delaatste18uur, maar je kunt ze ook bestellen bij de christelijke boekhandel. Vermeld in de bevestiging duidelijk dat er kosten zijn verbonden aan dit werkboek (17,95 euro p.p.)

De zeven afleveringen van *De zeven wonderen in Jeruzalem* en de zeven animaties kun je gratis bekijken op de website www.vrijzijn.nl/delaatste18uur. Zorg ervoor dat je de aflevering al hebt opgezocht en dat deze klaarstaat om afgespeeld te worden. Ben je zelf niet zo technisch, vraag dan iemand om je te helpen.

Maak een adressenlijst aan tijdens de eerste avond voor een eventuele app- of mailgroep. Maak voor iedereen een naamkaartje. In het werkboek staat een introductie voor elke week. Dat is een korte studie van een paar minuten. Neem deze een goed door, zodat je vertrouwd bent met de stof. Bekijk ook vast de aflevering van *De zeven wonderen in Jeruzalem* zodat je alvast weet wat de deelnemers te zien krijgen.

CONTACT

Als alle deelnemers dit fijn vinden, start dan een app-groep om elkaar door de weken heen te bemoedigen, of gebruik een mailgroep. Stuur aan het begin en halverwege de week een appje of e-mail om de deelnemers aan te moedigen om vooral de persoonlijke studie te doen.

ZORG GOED VOOR JEZELF

Zorg dat je zelf goed bent voorbereid op de bijbelstudie, maar wees niet te streng voor jezelf. Het hoeft niet volmaakt te gaan. Je hoeft als groepsleider geen antwoord te hebben op alle vragen die worden gesteld. Wees gewoon eerlijk als je geen antwoord hebt en moedig de deelnemers aan om zelf op onderzoek uit te gaan. Het kan voor jezelf goed zijn een maatje te hebben om mee te praten over jouw rol als groepsleider. Soms kun je ontmoedigd raken omdat niet alles precies loopt zoals je had verwacht of gehoopt. Zorg dat je iemand hebt die je kan bemoedigen en voor je kan bidden.

Zelf doe je natuurlijk ook de bijbelstudie. Doe deze niet met het oog op de deelnemers, maar doe het gewoon voor jezelf. Ook jij mag genieten van jouw moment met God. Natuurlijk kun je af en toe een zin of woord aanstrepen dat je wilt gebruiken voor bij de besprekingen. Om het gesprek op gang te brengen kun je zelf eerst iets vertellen over wat jou heeft geraakt in de studie, of waar jij een vraag over hebt. Jij hoeft natuurlijk niet alle antwoorden zelf te geven, daarbij kun je elkaar helpen. Je kunt het gesprek beginnen door te vragen: 'Wat sprak jullie het meest aan de afgelopen week?' Blijft het lang stil, dan kun je voorzichtig iemand aanwijzen om iets te delen.

OVERIGE ADVIEZEN

Soms zitten deelnemers in een moeilijke fase of hebben ze problemen die te groot zijn voor de groep en het onderwerp. Maak dan een afspraak met deze persoon om er laten over door te praten, zodat je verder kunt met het onderwerp. Probeer je zoveel mogelijk aan het programma te houden, maar wees wel flexibel. Zorg dat het gesprek voor alle deelnemers relevant blijft.

Bij interkerkelijke groepen is het goed om je bewust te zijn van een aantal fundamentele verschillen (bijvoorbeeld over de doop, genezing, eindtijd, etc.). Spreek altijd met respect over elkaar en probeer de groep te laten focussen op de dingen waar je het over eens bent. Richt je op de dingen die jullie samenbinden.

Merk je tijdens een van de avonden dat iemand geraakt wordt of emotioneel reageert, probeer dan een paar dagen na de bijeenkomst even contact te leggen om te vragen hoe het gaat. Wees betrokken bij je deelnemers.

INTRODUCTIEBIJEENKOMST

Tijdens de eerste bijeenkomst heb je veel om te vertellen aan de deelnemers. Neem drie kwartier de tijd om tenminste de volgende punten te bespreken:

- Begin met een kwartier kennismaking. Vertel iets over jezelf en wat je motivatie is om de bijbelstudie te doen. Laat de andere deelnemers vervolgens hetzelfde doen.
- Geef duidelijk aan dat het belangrijkste onderdeel de dagelijkse persoonlijke studie is. Motiveer de deelnemers om dit serieus te nemen en daag ze uit vol te houden. Vertel dat het de deelnemers ongeveer drie kwartier tot een uur per dag kost. Vertel kort iets over de onderdelen die ze tijdens de studie tegenkomen en leg de nadruk op het leermoment (persoonlijk dagboek). Leg uit dat er tijdens de volgende bijeenkomst ruimte is om vragen te stellen over de persoonlijke studie.
- Het is belangrijk dat deelnemers zich even afmelden als ze niet op een volgende bijeenkomst kunnen komen. Moedig deze deelnemers aan om de aflevering van *De zeven wonderen in Jeruzalem* te bekijken voordat ze doorgaan met de persoonlijke studies.
- Geef aan dat het belangrijk is om voorbereid naar de bijeenkomsten te komen.
- Introduceer de app- of mailgroep waarin deelnemers met elkaar contact kunnen houden over de studie. Geef aan dat het niet het medium is voor inhoudelijke discussies, maar dat het een mooi communicatiemiddel is voor bemoedigingen en het doorgeven van mooie momenten.
- Inventariseer de behoefte van de deelnemers om de 'Wonder van het kruis- conferentie' samen te bezoeken.
- Moedig de deelnemers aan om gedurende de bijbelstudie voor elkaar te bidden.

TIJDSINDELING WEKELIJKSE BIJEENKOMST

Veel deelnemers vinden het belangrijk om door te praten over de persoonlijke studie en willen gelegenheid om vragen te stellen. Ruim hier tijd voor in, maar begrens die ook. Er zijn ook andere onderdelen van het programma die aan de orde moeten komen. Maak daarom een duidelijke tijdsindeling en houd je daar zoveel mogelijk aan. Tijdens de eerste bijeenkomst is het goed om kort een rondje te doen ter kennismaking (naam, leeftijd, gezinssamenstelling, dagelijkse bezigheden, verwachting van de studie). Kijk samen de trailer van de animatieserie, waarin je een samenvatting krijgt van de zeven wonderen. Daarnaast is er een kort filmpje van Wilkin waarin hij je groep verwelkomt en aanmoedigt. Dit filmpje staat ook op de website.

Voor de wekelijkse bijeenkomst is onderling contact belangrijk. Begin daarom lekker op tijd met koffie en wat lekkers, zodat er even bijgepraat kan worden. Sluit ook weer af met iets te drinken voor de mensen die dat willen, maar geef ook ruimte om te vertrekken.

Onderstaande indeling is gebaseerd op een avond. Maar het kan natuurlijk ook overdag.

- 19:00 Neem een paar minuten om te bidden voor de avond.
Koffie/thee zetten, ruimte klaarmaken en techniek klaarzetten
- 19:30 Inloop met koffie, thee en iets lekkers
- 20:00 Welkom, gebed en eventueel één of twee liederen die bij het thema passen (wil je zingen, zorg dan dat iedereen de liedteksten heeft en vertel kort iets over de reden waarom je voor een bepaald lied hebt gekozen. Zo maak je het meteen persoonlijk en geef je ruimte aan de andere deelnemers om in het verloop van de avond makkelijker iets persoonlijks te delen)
- 20:15 Bespreken van de persoonlijke studie en vragen hierover (bij de eerste bijeenkomst gebruik je deze tijd voor kennismaking en uitleg over de studie)
- 21:00 Korte inleiding komende week
- 21:15 Aflevering *De zeven wonderen van Jeruzalem*
- 21:40 Wat vond je ervan? Ga niet te diep in op vragen maar verwijst naar de persoonlijke studie van de komende week en nodig uit vragen te stellen bij de volgende bijeenkomst
- 22:00 Bekijk de animatie van de betreffende week
- 22:10 Sluit af met gebed voor de komende week (misschien kun je twee mensen vragen een kort gebed uit te spreken)
- 22:15 Iets drinken voor wie graag wil

WEEK 1 | GROEPSAVOND

Hoofdstuk 1: Een zevenvoudig geschenk en het wonder van vergeving

De eerste serie bijbelstudies brengen je naar de gebeurtenissen in de Hof van Gethsemané, maar ook naar de tijd daarvoor. Want al eeuwen eerder gaf God richtlijnen voor het volk Israël die verwijzen naar het lijden en sterven van Jezus. In de offer-rituelen zoals die in de tabernakel en de tempel werden uitgevoerd maakt God al duidelijk dat er slechts één manier is waardoor de breuk tussen God en mensen hersteld kon worden. *Bloed van stieren en bokken kan mensen onmogelijk van hun zonden bevrijden. Daarom zegt Christus bij zijn komst in de wereld: 'Offers en gaven hebt Gij niet verlangd, maar U hebt mij een lichaam gegeven. Brand- en reinigingsoffers behaagden U niet. Toen heb Ik gezegd: 'Hier ben Ik' want dit staat in de boekrol over Mij geschreven: Ik ben gekomen, God, om uw wil te doen.* (Hebreeënen 10:4-7, Psalm 40:7 en 8)

De boodschap over het kruis is dwaasheid voor wie verloren gaan, maar voor ons die worden gered is het de kracht van God (1 Korintiërs 1:18).

Als we spreken over 'het wonder van het kruis' dan bedoelen we dat de Heilige Geest op bovennatuurlijke wijze in jouw leven wil uitwerken wat Jezus voor jou in de laatste achttien uur heeft volbracht. Het is Gods verlangen dat jij het zevenvoudige geschenk van het kruis aanneemt. Want 'in Christus' wacht een heel nieuw leven op jou. Het wonder van het kruis is het wonder van Gods liefde. En als we werkelijk willen begrijpen wat het wonder van het kruis in zijn volheid betekent, dan is het belangrijk te ontdekken wat er 'tussen hemel en aarde' gebeurde.

Wat er in die laatste uren allemaal is gebeurd zijn stuk voor stuk gebeurtenissen die al eeuwen daarvoor waren voorzien. Het was geen 'toeval'. God zelf had de regie van alles wat er op Golgotha gebeurde in handen. Elke Joodse handeling en elke Romeinse handeling was door God zelf gewild en ingegeven.

Petrus en de apostelen zagen in de laatste achttien uren van Jezus' leven de hand en de raad van God zelf. Petrus getuigt daarover op de dag dat de Heilige Geest wordt uitgestort.

*Israëlieten, luister naar wat ik u zeg: 'Jezus uit Nazareth is door God tot u gezonden, hetgeen gebleken is uit de grote daden en wonderen en tekenen die God, zoals u bekend is, door zijn toedoen onder u heeft verricht. **Deze Jezus, die overeenkomstig Gods bedoeling en voorkennis is uitgeleverd,** hebt u door heidenen laten kruisigen en doden (Handelingen 2:22-23).*

Een tijdje later zegt Petrus in Handelingen 4:27-28: *Want inderdaad, in deze stad hebben allen samengespannen tegen Jezus, Uw heilige dienaar, die door U is gezalfd; Herodes, Pontius Pilatus, alle volken en ook de stammen van Israël, om datgene **te doen waarvan U had bepaald en voorbestemd dat het moest gebeuren.***

Je gaat de komende week ontdekken waarom Jezus zeven keer heeft gebloed voor jou. We nemen een kijkje in het Oude testament om te leren wat 'Grote verzoendag' te maken heeft met Golgotha. En nog verder terug in de geschiedenis, waar te zien is waar het allemaal fout is gegaan. Maar je gaat ook zien dat God, in zijn oneindige liefde, zelf de oplossing heeft voorbereid en dat ook jouw leven dankzij het wonder van het kruis volledig veranderen kan.

Kijk samen met je groep naar de eerste aflevering van *De zeven wonderen in Jeruzalem*.

Groepsavond Week 2 tm 7 zijn niet opgenomen in deze proefversie.

NA AFLOOP VAN DE BIJBELSTUDIE

Kom na de afronding van de zevende week nog een keer bij elkaar om met elkaar te praten over jullie ervaringen, en vooral om te vieren en het gezellig te maken. Je zou samen met alle deelnemers de Glossy 'De zeven wonderen' kunnen bestellen als blijvende herinnering aan de bijbelstudie.

Bedank iedereen hartelijk voor de deelname en dank samen God voor jullie tijd samen.

WILKIN VAN DE KAMP

DE LAATSTE 18 UUR

BIJBELSTUDIE
OVER DE ZEVEN
WONDEREN VAN
HET KRUIS

GRATIS
PROEFVERSIE

WERKBOEK

VRIJ ZIJN

